Maria del Mar Bonet afronta amb encert la música contemporània

La cantant i Feliu Gasull, autor del tema, van estrenar «El cant de benvinguda» a Peralada

IMMA MERINO

■ **Peralada.**— Una estona abans de l'estrena de *Cant de benvinguda*, a Peralada, Maria del Mar Bonet reconeixia que li ha resultat particularment difícil preparar la seva aportació al tema compost per Feliu Gasull. «Aquesta ha estat una experiència absolutament nova per mi. Mai no havia cantat un tema de música contemporània i m'ha costat molt i molt preparar-m'ho. De fet, ha estat molt més difícil del que vaig pensar en el moment en què m'ho va proposar en Feliu. Però també he de dir que he tingut molta sort del seu ajut», comentava la cantant. Bonet, amb tot, afegia que li ha agradat i li ha divertit l'experiència. I, certament, la seva predisposició i entusiasme va notar-se en la quarta part d'*El cant de benvinguda*, que li va exigir una particular recreació vocal d'un poema de Joan Vinyoli.

En tot cas, si Maria del Mar Bonet, molt atenta a la direcció de Josep Pons, va sortir-ne airosa possiblement és perquè Gasull no va demanar-li el que no podia oferir i va tenir present la seva tessitura vocal en compondre l'última part del tema i l'única en què intervé la cantant. «Ell treballa amb mi i sap el que puc fer. I bé, la dificultat no ha estat en la tessitura, sinó en la partitura, en el fet que és una obra molt difícil d'interpretar», va precisar la cantant, que actualment prepara, juntament amb el coreograf i ballarí Nacho Duato, un espectacle inspirat en el Call de Girona. «Vinc periòdicament a Girona a documentar-me, però encara tot està en una fase inicial. A mi m'agrada preparar les coses amb calma», comenta Bonet al respecte.

Retornant al *Cant de benvinguda* i contràriament al que s'havia suggerit amb anterioritat a la seva estrena, Maria del Mar Bonet —posant la seva càlida i cuidada veu de sempre a un tema de música contemporània—, no va fer de *mezzo-soprano*. Ella mateixa ho havia desmentit i ho va tornar a fer, deixant clar que no vol enganyar ningú: «És que no ho sóc, la meva veu no arriba als aguds d'una *mezzo*. La meva veu és la d'una cantant popular i estic oberta a noves experiències sempre que sigui capaç de fer-les». I, en aquest cas, Feliu Gasull s'ho va posar difícil, però també relativament fàcil per tal que lluís la seva qualitat vocal. El que també va fer el possible per lluir-se va ser el mateix Gasull. Sabut és que el guitarrista, durant els concerts de Maria del Mar Bonet, acapara l'atenció amb les seves ganyotes de sofriment. En la seva peça, a més de no potenciar gaire l'orquestra a benefici de la guitarra solista, cap al final va fer un crit-rebequeria que, com a mínim, va sorprendre els assistents.

És possible que el crit fos una metàfora del plor del nen que es resisteix a néixer. Al cap i a la fi, Gasull ha dedicat el tema a la seva dona, amb motiu del naixement de la seva primera filla, potser intuint que la criatura es resistia a obrir els ulls a la llum diürna i externa al claustre matern. El que sorprèn d'*El cant de benvinguda*, relatiu a la filla del músic, és que comença amb un poema de Gabriel Ferrater —*Punta de dia*, interpretat a capella pel Cor Ars Nova de Budapest— molt amarg, desconsolat, *ferreterià*. I, amb els tres poemes de Vinyoli que inspiren les tres parts restants, continua la nocturnitat, malgrat que una mica més lluminosa i vital. Gasull hi aporta una música tensa, amb *truculències* molt contemporànies, que va mantenir l'atenció de bona part del públic. Però també hi havia qui comentava que és una obra primarenca, que no aporta gaire res de nou a la música contemporània.

En la primera part del concert, l'orquestra de cambra del Teatre Lliure va oferir una versió d'*El amor brujo*, de Falla, que ja tenen rodada. Potser hi va contribuir la humitat ambiental i la insuficiència acústica pròpia del recinte, però la qüestió és que la formació, bastant freda, va aportar un *amor brujo* sense *duende*. D'aquest tampoc no n'estava posseïda la jove *cantaora* Ginesa Ortega, que, amb tot, té la seva força.

Maria del Mar Bonet va contribuir a l'èxit, malgrat que aquest no va ser esclatant, de l'estrena de divendres a Peralada d'*El cant de benvinguda*, un tema compost per Feliu Gasull, un dels guitarristes que habitualment acompanyen la cantant mallorquina en els seus concerts. Era el primer cop que Bonet aportava la seva veu a un tema de música contemporània. La cantant i Gasull, que va actuar com a guitarrista solista, van tenir el suport de l'orquestra de cambra del Teatre Lliure, dirigida per Josep Pons, i del Cor Ars Nova de Budapest. Juntament amb la *cantaora* Ginesa Ortega, la formació del Lliure va interpretar en la primera part del concert, que va tancar el Festival de Peralada d'aquest any, *El amor brujo*, de Manuel de Falla.

TOMÀS CASADEMUNT

Maria del Mar Bonet i Feliu Gasull, del qual la cantant va estrenar el tema *Cant de benvinguda* a Peralada.

Notícia d'Imma Merino publicada al Diari Avui el 25 d'agost de 1992

Alberti, Maria del Mar Bonet, Moustaki y Paco Ibáñez actúan en un montaje poético

El espectáculo se presenta hoy en Granollers

JOSEP PALOU, **Barcelona**

El poeta gaditano Rafael Alberti y tres cantautores —la mallorquina Maria del Mar Bonet, el valenciano Paco Ibáñez y el francés Georges Moustaki— compartirán hoy el escenario en el Palacio Municipal de Deportes de Granollers (Vallès Oriental). Algunos de ellos ya se habían encontrado —Ibáñez puso música a poemas de Alberti; Moustaki y Bonet han actuado juntos—, pero esta noche será, según Ibáñez, "un hito a escala nacional" cuando asuman el papel de *Trobadors i Joglars*, título de su espectáculo.

Los papeles de la sesión poético-musical entre el poeta y los tres cantautores parecen estar claros. "Moustaki y Alberti son los trovadores, y Maria del Mar y yo, los juglares", señaló ayer Ibáñez. El espectáculo que ofrecerán esta noche en el Palacio Municipal de Deportes de Granollers no será completamente conjunto.

Cada uno de ellos interpretará —recitados o cantados— las canciones y los poemas más significativos de sus respectivas carreras. "Luego veremos si se produce la magia", señaló Ibáñez.

Los cuatro ofrecieron ayer una conferencia de prensa conjunta, en la que Ibáñez llevó la voz cantante la mayor parte del tiempo y en la que Alberti fue bombardeado a preguntas sobre el futuro de la poesía.

El autor de *Yo era un tonto y lo que he visto me ha hecho dos tontos* llegó con camisa hawaiana y un ostensible cansancio, pero no dejó de exhibir su habitual rotundidad: "Yo creo que la poesía no desaparecerá, a no ser que los poetas se conviertan en unos imbéciles", afirmó. "Ser poeta no es una cosa fácil", argumentó repetidamente Alberti en el curso de sus declaraciones. Así explicó lo que siente al leer sus poemas en defensa del comunismo, tras la caída de éste.

"Yo no hago poesía oportunista, que dure dos días. El comunismo es una cosa en la que sigo creyendo, aunque haya desaparecido", sentenció Alberti. El autor de *Marinero en tierra* se definió como "un poeta vigilante de todo lo que sucede y que está dispuesto a contarlo".

TEJEDERAS

Moustaki y Paco Ibáñez, junto a Rafael Alberti y María del Mar Bonet.

Cantautor desencantado

El discurso de Paco Ibáñez fue desencantado. "¿Qué ha cambiado desde que cantaba *Andaluces de Jaén?* Los dueños siguen siendo los mismos; en ese sentido nada ha cambiado", respondió el cantautor a una pregunta sobre la situación actual comparada con la que se vivía en los inicios de su carrera artística. El hombre que ha puesto música a poemas de León Felipe, Blas de Otero y Gabriel Celaya advirtió de los peligros de la uniformidad —"una dictadura de mediocres"— que según su opinión impone la sociedad de consumo en la que vivimos.

"En la época de Franco, al menos teníamos un enemigo con nombre y apellidos. Ahora es mucho más difícil luchar, porque el enemigo se esconde", opinó Paco Ibáñez.

El palacio de deportes de Granollers se llenará hoy con 4.500 personas —"unos afortunados", dijo el cantautor Xavier Ribalta, amigo de todos los actuantes, de quien partió la idea del encuentro.

Los "afortunados" asistentes, sin embargo, no tienen garantizado que los cuatro artistas canten juntos alguna canción. "Todavía tenemos que hablarlo", afirmó Maria del Mar Bonet, antes de ser interrumpida por Ibáñez, quien aseguró: "Cantaremos juntos *A galopar*".

Notícia de Josep Palou sobre el concert i recital poètic Trobadors i joglars que s'oferí a Granollers el 28 d'agost de 1992 publicada al diari El País el 28 d'agost de 1992

Dimarts, 4 maig 1993

MÚSICA

El músic Carles Cases, fent una excepció en la seva dedicació exclusiva a la composició, acompanyarà Maria del Mar Bonet als teclats en el cicle de L'Espai

Theodorakis en la veu illenca

Maria del Mar Bonet presenta a L'Espai el seu darrer disc

BARCELONA

ADRIANA CLIVILLÉ (Inter)

Des d'avui fins diumenge Maria del Mar Bonet presenta a la sala L'Espai, de Barcelona, (Travessera de Gràcia, 63) EHas, el disc *«dedicat de dalt a baix al músic grec Mikis Theodorakis»*, tot just acabat de publicar. Amb aquest treball *«culmina la coneixença de Theodorakis l'estiu passat a Barcelona»*, del qual la cantant també va dir que és *«absolutament fan seva des de fa anys»*. Arran d'aquesta admiració, l'estiu passat Maria del Mar Bonet ja va interpretar cançons compostes per Theodorakis en els seus concerts habituals del Festival Grec.

La cantant té el vist-i-plau de Theodorakis des que, en un d'aquests concerts l'estiu passat, l'autor li va expressar que *«sentir les seves cançons cantades per suecs li semblaven traduccions, però les meves li semblaven interpretacions»*. Maria del Mar Bonet va explicar ahir, en la presentació del disc i del cicle de concerts, que *«sempre he tingut molta cura a interpretar, no a traduir. Que els accents del grec també els tingués el català, i fossin realment cançons»*.

Per a l'enregistrament del disc, Bonet ha treballat el repertori de Theodorakis sempre amb el seu ajut. *«He descobert cançons d'ell que no coneixia i que m'ha enviat. Però com que és un autor mediterrani que m'encanta, sempre l'he anat seguint. Com a intèrpret, potser sí, que l'he redescobert, però com a músic no»*.

Manolo García, cantant de El Último de la Fila, fa la segona veu en una de les cançons d'EHas, **Noies Voramar**, que justament és dedicada a Nacho Duato, coreògraf del Ballet Clásico Nacional i a qui Maria del Mar Bonet ha fet música per ser ballada. *«Amb Manolo García som admiradors mutus»*, va explicar la cantant, *«i feia temps que parlàvem de treballar junts. El tema original que interpretem també era cantat per un home i una dona. A ell li va agradar la cançó i poder-hi col·laborar»*. El carismàtic cantant serà un dia a L'Espai, però no se sap quin, perquè està de gira.

ARXIU

■ **Fins diumenge, M. del Mar Bonet cantarà a L'Espai «EHas», el seu darrer disc, dedicat al compositor Theodorakis**

Una altra de les col·laboracions d'excepció, tant al concert com al disc, és la del músic manresà Carles Cases. *«Li vaig demanar especialment que treballés amb mi aquesta temporada»*, va dir ahir la cantant, *«i hi va accedir com una espècie d'excepció, em sembla»*.

Comprometre's amb la creació i no amb la política

Una de les qüestions que defuig EHas és l'anàlisi política sobre la ideologia de Theodorakis, *«sempre lligada a l'esquerra i que ara ha fet un gir»*, explica Maria del Mar Bonet. *«No hi entro en absolut, no en vull fer cap anàlisi, i a més no conec prou la realitat grega. Comprenc Theodorakis, però ara no l'analitzo»*. L'única cançó del disc que té un clar contingut ideològic és **18 de novembre, el noi del somrís**, *«però és molt antiga, de la seva primera època, més combativa»*. La resta són *«més amorosos que polítics»*.

La voluntat de presentar el disc a L'Espai va ser expressa de la mateixa intèrpret. *«M'agrada el lloc, la sonoritat»*, va explicar, *«és un dels teatres petits interessants que hi ha a Barcelona, que no n'hi ha gaires...»*. Una cosa que reivindica Bonet és poder actuar durant una sèrie de dies en un mateix local. *«És la manera de poder explicar bé el treball que estic fent. Els cantants tenim aquest problema: estàs preparant unes cançons i les treballes amb els músics, però només les pots expressar en un sol recital. Crec que fa falta, i no només a Barcelona»*.

La plaça del Rei representa per a Maria del Mar Bonet un d'aquests espais per expressar-s'hi. *«És molt difícil, actuar als teatres, perquè estan ocupats sempre. I trobar un teatre més gran és molt car»*.

Pel que fa al recent concert de Raimon al Palau Sant Jordi amb motiu dels trenta anys de **Al Vent**, al qual Bonet no va ser artista convidada, la cantant va expressar la seva satisfacció *«perquè ha fet omplir el Palau»*. Una gira fora d'Espanya va fer que no hi pogués assistir, *«però si no, segur que hi hauria anat, perquè hi tenia molts amics. I no cal dir que m'hauria agradat molt participar-hi. Però em sembla molt bé que hagi fet la seva festa al seu aire»*.

Notícia d'Adriana Crivillé sobre la presentació del disc El·las a l'Espai de barcelona el 4 de maig de 1993, publicada al diari Regio 7 el mateix dia

MUSICA

El "puzzle poético" de Maria del Mar Bonet

La cantante presentó ayer en Palma su último disco, titulado 'El.las'

M. DIAZ. *Palma.*
Maria del Mar Bonet definió ayer su último disco, titulado *El.las*, como un "puzzle poético". En esta última entrega, que hace el número 22 de su discografía, la cantante mallorquina interpreta canciones del músico griego Mikis Theodorakis.

Maria del Mar Bonet explicó que este disco contiene "canciones parecidas a la música popular griega, otras compuestas por Theodorakis pero que igualmente las podría haber realizado cualquier músico europeo y otras que ya son conocidas".

En cuanto a las letras, algunas de las cuales son poemas de diferentes autores, incluído un irlandés, la traducción al catalán "ha sido una versión libre, no una mera transcripción literal". Para esto contó con la ayuda de Albert Gracia. "Él ha hecho nuevas recreaciones llenas de poesía en las que el ritmo, la música y las palabras encajan perfectamente". Dos de ellas también fueron escritas por Theodorakis y otras dos por la propia cantante.

Bonet, que ha intentado trasladar las composiciones de Theodorakis a su modo personal de sentir la música, ha combinado los instrumentos típicos griegos con otros inusuales en aquella tierra, como la guitarra española, algo que según dijo, "a Theodorakis le agradó mucho".

Maria del Mar Bonet canta a Theodorakis. FOTO: DIARIO DE MALLORCA

"Respetando la música original he introducido otros instrumentos diferentes que se acercan a mi modo de pensar", señaló.

A sabiendas de que Theodorakis ha sido interpretado por numerosos artistas, la cantante manifestó que "yo he hecho mi versión personal de su música".

Bonet trabajó en este disco dos años y ahora piensa presentarlo en Grecia. "Estamos buscando la forma de hacerlo en Atenas", dijo.

Maria del Mar Bonet reiteró ayer su vocación meditarránea a la hora de plantearse su trabajo artístico. "Si canto músicas de otros lugares lo hago porque tienen cosas en común, puntos de contacto. He cantado canciones de Túnez o escuchado música bereber que se parece a la mallorquina. Estos puntos comunes es lo que me planteo descubrir, es lo que a mí me agrada y a lo que me dedico".

Bonet añadió que dirige su música a todo el mundo, pero " primero tiene que gustarme a mí; yo hago lo que me agrada".

En *El.las* tiene una pequeña participación Manolo García, de El ultimo de la fila, que interpreta un solo en la canción *Noies voramar*. "Resulta un Manolo García diferente. Cuando dos personas se agradan artísticamente es fácil que surja la colaboración". Y añadió que desde hace tiempo el grupo y ella se plantean hacer algo juntos.

De todos sus discos, ha resaltado que prefiere *Cançons de festa*, pero se quedaría con su última época como artista, "porque significa que tienes más años, pero también más oficio y más conocimientos".

Con *El.las* Bonet continúa su viaje por el Mediterráneo, el espacio y la música que le gusta vivir.

Crònica de M. Díaz de la presentació del disc El·las a Palma, Mallorca, publicada al Diario de Mallorca el dia 29 de maig de 1993